

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Sobczak (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Jarosław Matras (sprawozdawca)

w sprawie z zażalenia G. G. i E. G.

- na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej K. z dnia 14 sierpnia 2012 r., o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie 4 Ds. .../12

- oraz na zarządzenie prokuratora z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie 4 Ds. .../12 o odmowie przyjęcia zażalenia w zakresie czynów z pkt V-VIII

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 22 maja 2013 r.,

wniosku Sądu Rejonowego w S. w sprawie II Kp .../12

w przedmiocie przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 37 k.p.k.

1. wniosku nie uwzględnić w zakresie rozpoznania zażalenia na zarządzenie prokuratora z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie 4 Ds. .../12 o odmowie przyjęcia zażalenia w zakresie czynów z pkt V-VIII;

2. sprawę w zakresie rozpoznania zażalenia na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej K. z dnia 14 sierpnia 2012 r., o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie 4 Ds. .../12 przekazać do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w K.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S. w sprawie II Kp .../12 wystąpił z wnioskiem o przekazanie w trybie art. 37 k.p.k. spraw wszczętych w wyniku złożenia dwóch zażaleń przez G. G. i E. G. Pierwsze zażalenie dotyczyło odmowy wszczęcia śledztwa – wobec braku znamion czynów zabronionych oraz niepopelnienia czynu

– co do czynów opisanych w pkt I do VIII, przy czym czyny z pkt V-VIII kwalifikowane były z art. 233 § 1 k.k. lub z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. Dodać trzeba, że cztery pierwsze czyny – co do których przyjęto kwalifikacje z art. 231 § 1 k.k. – dotyczyły przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków przez sędziego Sądu Rejonowego w S., zaś kolejne czyny (V-VIII) miały polegać – wedle osób składających zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa – na składaniu fałszywych zeznań w toku postępowań cywilnych przez G. T. i W. Ś. oraz podżegania przez G. T., aby A. G. i S. D. złożyli fałszywe zeznania. Drugie zażalenie dotyczyło zarządzenia wydanego przez prokuratora w dniu 12 grudnia 2012 r., którym to zarządzeniem odmówiono przyjęcia zażalenia na postanowienie z dnia 14 sierpnia 2012 r., w zakresie w jakim dotyczy czynów w pkt V-VIII, a to wobec złożenia zażalenia przez osoby nieuprawnione (k. 315-318 akt 4 Ds. .../12).

W uzasadnieniu postanowienia Sąd występujący z inicjatywą przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu wskazał, że czyny z art. 231 § 1 k.k. dotyczą sędziego SR w S. - H. G., która jest znana pozostałym sędziom, orzekającym w tym sądzie z racji kontaktów służbowych i koleżeńskich, co może rodzić u stron przekonanie, iż rozpoznanie sprawy będzie nieobiektywne. Jak dalej wskazał, względy celowościowe przemawiają, aby także drugie zażalenie rozpoznane zostało przez ten sam sąd, bowiem zażalenie to dotyczy tej samej sprawy prokuratorskiej i opiera się na tych samych dowodach. W końcowej części sąd podkreślił, że dobro wymiaru sprawiedliwości „w postaci sprawnego rozpoznania sprawy przemawia za przekazaniem obu zażaleń łącznie”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Sprawa złożonego wniosku wymaga kilku uwag krytycznych. Po pierwsze, przedmiotem złożonych zażaleń są dwie różne decyzje procesowe prokuratora, co przy prawidłowym procedowaniu winno skutkować odrębnym wpisaniem ich do stosownego wykazu i nadaniu im innych numerów, czego niestety zaniechano, a zarządzono łączne ich rozpoznanie (k.19 akt II Kp .../12). Co więcej, charakter zarządzenia o odmowie przyjęcia zażalenia wymagał rozpoznania tego zażalenia w pierwszej kolejności, albowiem w przypadku trafności wydanego zarządzenia zakres kontroli odwoławczej w odniesieniu do postanowienia z dnia 14 sierpnia 2012 r. rysował się diametralnie odmiennie (kontrola ograniczona byłaby tylko do

czynów z pkt I do IV). Już w piśmie procesowym z dnia 12 grudnia 2012 r. Prokurator Rejonowy, przekazując akta sprawy 4 Ds.../12 z zażaleniem na postanowienie z dnia 14 sierpnia 2012 r. wskazał, że co do niektórych czynów wydane zostało zarządzenie o odmowie przyjęcia zażalenia (k.1-5, oraz k. 4 in fine akt II Kp .../12). W sytuacji, gdy zarządzenie to było w aktach sprawy i nie mogło – w dacie przekazania akt prokuratorskich – dojść do jego uprawomocnienia się, to rzeczą oczywistą winno być rozpoznanie zażalenia dopiero po rozstrzygnięciu prawidłowości zarządzenia o odmowie przyjęcia zażalenia na postanowienie z dnia 14 sierpnia 2012 r. w odniesieniu do części z tych czynów. Zażalenie to zostało przekazane sądowi właściwemu w dniu 24 stycznia 2013 r. (k.19) i zarządzeniem sędziego dołączone do łącznego rozpoznania, pomimo tego, iż ze swej natury, jak już wykazano powyżej, zażalenie to winno być rozpoznane w pierwszej kolejności. Co więcej, co do tego środka odwoławczego nie istniały jakiegokolwiek przeszkody w jego rozpoznaniu, pomimo deklarowania w końcowej części postanowienia uzasadniającego wystąpienie w trybie z art. 37 k.p.k., że sądowi zależy na sprawnym rozpoznaniu sprawy (!). Kolejna uwaga krytyczna musi dotyczyć tej właśnie kwestii, a ściślej rzecz ujmując, musi odnosić się do przywołanego argumentu, jakoby oba zażalenia musiały być rozpoznawane łącznie, albowiem „opierają się na tej samej sprawie i tych samych dowodach”. Stanowisko to musi wywołać krytykę przede wszystkim z tego powodu, iż jest oczywiście chybione i dowodzi małej staranności w analizie akt sprawy. Przecież odmowa przyjęcia zażalenia zapadła z przyczyn formalnych, a to wobec uznania przez prokuratora, że osoby wnoszące zażalenie nie mogą być pokrzywdzonymi w sprawach czyny z pkt V-VIII, albowiem te skierowane są li tylko przeciwko wymiarowi sprawiedliwości. W uzasadnieniu tego zarządzenia znalazła się bardzo obszerna argumentacja. Dla rozstrzygnięcia zażalenia na to zarządzenie nie trzeba było zatem analizować materiału dowodowego, a wystarczającym było skontrolowanie od strony formalnej (opis czynu oraz kwestia jego kwalifikacji), czy osoby wnoszące zażalenie mogą być pokrzywdzonymi czynami skierowanymi przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, w opisie których nie wskazano na jakikolwiek element innego przestępstwa, którym mogliby być pokrzywdzeni (art. 11 § 2 k.k.). Nie trzeba też dodawać, że osoba sędziego H. G. w żaden sposób nie łączyła się z tymi czynami. Gdyby zatem te

oczywiste okoliczności zostały dostrzeżone, a wymagało to zwykłego starannego urzędowania, to zażalenie na zarządzenie prokuratora z dnia 12 grudnia 2012 r. powinno być rozpoznane jeśli nie pod koniec stycznia, to na pewno w miesiącu lutym 2013 r. Tymczasem podejmowano czynności, i to z naruszeniem zasad procedowania co do wniosków o wyłączenie sędziego (co słusznie wytknął dwukrotnie Sąd Okręgowy w K. – k. 32 oraz 50-51), które zmierzały do wyłączenia poszczególnych sędziów (nawet nie wyznaczonych do rozpoznania sprawy), bez refleksji, że nie ma jakichkolwiek przeszkód do rozpoznania zażalenia na zarządzenie prokuratora z dnia 12 grudnia 2013 r.

Poczynienie tych uwag było konieczne, albowiem sąd, który występuje do Sądu Najwyższego w trybie określonym w art. 37 k.p.k., a przesłankę dobra wymiaru sprawiedliwości upatruje w zapewnieniu sprawności postępowania, powinien przede wszystkim skontrolować, czy jego urzędowanie nie godzi w to dobro.

Mając powyższe uwagi na względzie jest oczywiste, że wniosek nie mógł zostać uwzględniony w zakresie, w jakim przedmiotem rozpoznania Sądu Rejonowego w S. jest zażalenie na zarządzenie z dnia 12 grudnia 2012 r. Sąd ten powinien niezwłocznie zażalenie to rozpoznać, albowiem od tego zależy zakres rozpoznania sprawy co do zażalenia na postanowienie prokuratora z dnia 14 sierpnia 2012 r.

Wyrażone uwagi krytyczne co do sposobu urzędowania nie mogą jednak przesłaniać tego, że w sprawie tej sędziowie wydziału karnego konsekwentnie składają wnioski w trybie określonym w art. 42 § 1 k.p.k. zw. z art. 41 § 1 k.p.k. Co więcej, składają te wnioski powołując się na znajomość z SSR H. G. nawet wtedy, gdy mają rozpoznać li tylko wniosek wyznaczonego sędziego o jego wyłączenie, a więc gdy muszą – w trybie określonym w art. 42 § 4 k.p.k. – zbadać okoliczności podniesione przez tego sędziego (por. np. k. 34 zarządzenie co do rozpoznania wniosku SSR G. F. przez SSR E. U. k. 35 i kolejne oświadczenia – k. 35 i nast.; wadliwość procedowania wytknął SO w K. – k. 50-51). Mając jednak na uwadze, że w aktach sprawy takie oświadczenia się znajdują, a wyrażane przez Sąd Okręgowy w K. „pouczenia” co do właściwego, zgodnego z prawem procesowym, procedowania co do wniosku o wyłączenie sędziego, przyniosłyby w końcu, prawdopodobnie, skutek w postaci wyłączenia sędziów od rozpoznania sprawy i generowałyby dalszą zwłokę w rozpoznaniu zażalenia, przy deklarowanej przez

sędziów znajomości na gruncie towarzyskim z SSR H. G., to kierując się dobrem wymiaru sprawiedliwości, a więc w celu zapewnienia sprawnego rozpoznania tej sprawy, zażalenia na postanowienie z dnia 14 sierpnia 2012 r. należało przekazać Sądowi Rejonowemu w K.

Jest oczywiste, że przekazanie tego zażalenia nastąpi po tym, jak zostanie rozpoznane zażalenie na zarządzenie z dnia 12 grudnia 2012 r.; konieczne w tym zakresie będzie wydzielenie tej sprawy i wpisanie jej pod nowy inny numer.

Z tych wszystkich powodów, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.